

VÆRØY SKOLE

Retningslinjer for god klasseledelse

"Den profesjonelle læreren er en dyktig klasseleder som evner å administrere og lede de pedagogiske prosessene på en slik måte at elevene trives, lærer og utvikler seg ut fra egne forutsetninger."

"En positiv relasjon mellom lærer og elev er hjørnesteinen i god klasseledelse"

-UDIR

Forskning viser at lærer–elev-relasjonen har betydning for elevenes læringsresultat og atferd. En positiv relasjon bygger på lærerens vilje til å bry seg om alle elevene, vise interesse for den enkelte og hans eller hennes situasjon, være støttende og ha forventninger om utvikling. Dette er viktig for alle elever, og særlig viktig for elever som av ulike grunner strever på skolen.

En støttende lærer viser både emosjonell og faglig støtte. Emosjonell støtte kan være knyttet til elevens sosiale situasjon. Faglig støtte handler om at læreren anerkjenner læring, og at relasjonen er preget av varme og interesse for at elevene skal mestre, og at de opprettholder motivasjonen for læring. Eleven må vite hva læreren forventer, og det må være en gjensidig respekt og tillit som gjør at de kan være sammen om det arbeidet som skal gjøres. Den autoritative læreren er tydelig og har kontroll, samtidig som han eller hun er støttende og empatisk og anerkjenner eleven som aktør i læringsarbeidet i klasserommet.”

VI LEGGER VEKT PÅ:

- 1. Lærer skal være en tydelig klasseleder**
- 2. Relasjonen lærer - elev**
- 3. Påvirkning av relasjoner mellom elever**
- 4. Tilpasset undervisning**
- 5. Regler og rutiner**
- 6. Forutsigbarhet**
- 7. Underveisvurdering**
- 8. Reaksjonsmåter på uønsket adferd**
- 9. Foreldrekontakt**
- 10. Godt voksensamarbeid i klassen**
- 11. Strategisk og situasjonsbestemt klasseledelse**
- 12. kollegaveiledning**

1. Lærer skal være en tydelig klasseleder

Klassemiljøet påvirkes av at lærer er en tydelig klasseleder. Dyktige lærere forstår sin lederposisjon, og er opptatt av å utvikle og opprettholde gode relasjoner med elevene. Dette betyr å at en må vise både emosjonell og faglig støtte. Emosjonell støtte kan være knyttet til elevens sosiale situasjon. Faglig støtte handler om at eleven føler anerkjennelse, og eleven må vite hva læreren forventer. Den *autoritative* lærer har tydelig kontroll, samtidig som han eller hun er støttende og empatisk, og anerkjenner eleven som aktør i læringsarbeidet.

- **Lærer er modell for elevens oppførsel.**
En lærer som skal være en god modell for elevenes oppførsel, må være bevisst sin voksenrolle og vise dette med sin adferd og sine holdninger i alt samvær med elever. Elevene gjør som du gjør, ikke nødvendigvis hva du sier.
- **Læreren er en tydelig klasseleder**
Klasselederen er den som har ansvar for en klasse i den enkelte time. Klasselederen skal ved sin væremåte klart vise at det er han/hun som har ledelsen i klassen. Læreren må ha en strategisk tilnærming til ledelse i tillegg til situasjonsbestemt klasseledelse. Strategisk klasseledelse viser til lærerens forberedelse av en undervisnings eller læringssituasjon. Han bruker kunnskap fra forskning, fra egne erfaringer og kunnskap om elevene.
- **Lærer kommer godt forberedt til timene**

2. Relasjon lærer – elev

Gode relasjoner mellom lærer og elever påvirker klassemiljøet positivt

- **Lærer skal formidle positive forventninger til alle elever.**
Lærer skal vise at alle har samme menneskeverd, men stille ulike krav. Vi må fortelle dem hva som ventes av dem, vise at vi tror at de kan. Være positivt innstilt til alle
- **Vis alle elevene tillit.**
Gi elevene et visst spillerom innenfor fastsatte rammer.
Har tro på at de kan ta ansvar. Vise at vi stoler på dem. Ha tro på deres evner og ferdigheter.
- **Legg vekt på positiv sosial kontakt med alle elevene.**
Gi elevene positiv oppmerksomhet.
Møt elevene med blidt ansikt og åpent sinn. Vær på bølgelengde - finne fram til felles interesser.
Så langt det er mulig: Se dem, hør dem. Være til stede for dem.
- **Gi rom for humor**
Gjøre skolehverdagen lettere. Vi ler sammen.

3. Påvirkning av relasjoner mellom elever

Gode relasjoner mellom elevene forebygger psykososiale vansker. En positiv relasjon mellom lærer og hver enkelt elev er en forutsetning for å lykkes med velfungerende regler og rutiner. Det handler om lærerens vilje til å bry seg om alle elevene, vise interesse for den enkelte og hans eller hennes situasjon, være støttende og ha forventninger om utvikling.

- **Gi elevene sosial kompetanse.**
Vi tilpasser adferd etter situasjon, og tolker menneskene rundt oss! Bruk planen for Sosial kompetanse og skolens mobbeplan aktivt.
- **Stimulere til positiv kontakt mellom elevene.**
Lære elevene sosial handlingskompetanse. Lære positiv adferd, -> skaffe "gode" venner, medfølelse. Oppmuntre til kontakt både i og utenom skoletid
- **Lær elevene til å ta ansvar for hverandre**
Lære å bry seg om andre, vise empati. Samarbeid - sosialt samspill.

4. Tilpasset undervisning

Elevers læringsmiljø bedres når undervisningen er tilpasset den enkelte

- **Tilpass undervisningen og arbeidsoppgaver til den enkelte elev.**
La elevenes egenart styre innlæring. Bygg undervisningen omkring det elevene mestrer, samtidig som de får utfordringer. Klare målformuleringer.
- **God undervisning påvirker både læring og det sosiale miljøet i klassen.**
Tilpasset progresjon. God planlegging (faglig, organisatorisk og utstyrmessig). Man møter godt forberedt til timene.

5. Regler og rutiner

Læringsmiljøet i klassen bedres ved å ha gode rutiner og klare regler. Etablering av regler og rutiner er et virkemiddel for å fremme læring i klasserommet. Det har også betydning for gruppen som et sosialt system.

- **Lærer bruker tid til å etablere gode regler og rutiner ved Skolestart.**
I starten av skoleåret bør hovedvekten ligge på å klargjøre regler og rutiner. Elevene er med på å lage reglene.
Det må brukes tid til innlæring av og respekt for reglene og at alle forstår hva det betyr
- **Lærer legger vekt på en positiv og samlende start på dagen.**

Lærer og elever står og hilser hver morgen. Man bør tilstrebe faste rutiner. Lærer må møte presis til timene.

- **Lærer definerer tydelig når timen starter og slutter**
Viktig at vi har faste rutiner for start og slutt på arbeidsøktene. Læreren setter tidsrammer
- **Lærer etablerer gode rutiner for overganger mellom aktiviteter**
Lærer starter timene med å fortelle hva som skal skje i denne timen, evt mål for timen/hva de skal lære. Dersom en aktivitet naturlig går over i en annen, eller at det er klart skille, kan det være nyttig å forberede elevene på skifte av aktivitet
- **Lærer sørger for at det utarbeides gode regler for ulike aktiviteter i klasserommet..**
At vi tar oss tid til, sammen med elevene, å avtale rutiner for atferd i forbindelse med ulike aktiviteter. Klassen må ha regler som vi klarer å følge, og som gjør at det blir trivelig å jobbe sammen.
- **Skikk og bruk.....**

6. Forutsigbarhet

Klassemiljøet påvirkes positivt av at lærer oppleves som forutsigbar av elevene

- **Lærer skal være forutsigbar**
At elevene vet hvordan lærer reagerer i gitte situasjoner. At lærer må ha et jevnt humør, elevene må vite hvor de har læreren hen. At læreren er rettferdig.
- **Lærer skal sørge for at elever som gjør regelbrudd blir møtt med konsekvenser.**
Regler må håndheves konsekvent. Læreren må ikke overse ting, men ta tak i det når det skjer, og være konsekvent.

7. Underveisvurdering

Klassemiljøet påvirkes av at elever får tilbakemelding på sin adferd og sitt arbeid

- **Lærer evaluerer elevenes arbeid og oppførsel fortløpende**
Elevene bør til en hver tid vite hvor de står faglig og sosialt. Man har rutiner for og setter av tid til fortløpende evaluering. Elevene får tydelige signaler fra lærer.
- **Elevene skal med jevne mellomrom delta i evalueringen**
Gi elevene rom for egenvurdering. At de skal tenke gjennom hvor de står i forhold til ulike mål, de må vite hva de skal vurdere.

8. Reaksjonsmåter på uønsket adferd

Gode reaksjonsmåter på uønsket adferd påvirker klassemiljøet.

- **Velg reaksjonsmåter i relasjon til situasjon og elever involvert**
Tilpass reaksjon etter situasjon (f.eks. alvorlighetsgrad) og individ (f.eks. alder). Gi tydelige og få beskjeder slik at det ikke er tvil om hva du mener
- **Gi advarsler**
Bruk advarsler når beskjeder ikke når frem. En advarsel skal uttrykke hva som vil skje hvis den uønskede oppførselen vedvarer. Elevene bør være kjent med konsekvensene av regelbruddet.
- **Bruk ordensreglementet**
Dette beskriver hvilke konsekvenser som gjelder for ulike situasjoner. Ta kontakt med hjem i en tidlig fase, god dialog en viktig forutsetning for en god løsning på et problem.
- **Eierskap til problemet**
Bruk direkte beskjeder, få kontakt med enkeltelever, ikke gi oppfordringer eller still spørsmål når reglene ikke overholdes
Den som eier problemet, holder tak i det til det er løst eller overtatt av noen andre.
- **Informer alltid kontaktlærer**
Gi skriftlig melding til kontaktlærer, informer eller kontakt også rektor om du mener at dette er nødvendig.

9. Foreldrekontakt

Psykososiale vansker i klassen kan forebygges ved god kontakt med foreldrene.

- **Lærer skal ha jevnlig kontakt med foreldrene**
Foreldrene vet at skolen tar kontakt når spesielle ting skjer på skolen (både positivt og negativt). Foreldrene vet at de kan kontakte skolen /lærere for å forhøre seg om ting og ta opp ting med lærerne.
- **Lærer skal forsøke å forstå foreldrenes opplevelse av skolen**
Være åpen og lytte til foreldrenes oppfatning av situasjonen og prøve å sette seg inn i foreldrenes tenkemåte
- **Lærer skal gjøre bruk av foreldrenes erfaringer med sitt barn**
Spør om informasjon som er nødvendig. At vi lar dem få muligheten til å fortelle om sitt barn og sin barneoppdragelse. Ta imot gode råd og erfaringer. Foreldrene kjenner sitt barn best.

10. Godt voksensamarbeid i klassen

Klassemiljøet påvirkes av koordinering og samarbeid mellom de voksne tilknyttet klassen

- **Det skal være felles holdning blant voksne på trinnet (skolen).**
Det er viktig at man har felles pedagogisk grunnsyn, felles verdigrunnlag og har en del felles strategier, rutiner og regler.
- **Felles ansvar**
Alle lærere har det samme ansvaret for å følge opp enkeltelever og bidra til en felles håndhevelse av god klasseledelse.
- Bli observert av kollegaer og vurdere egen praksis

11. Strategisk og situasjonsbestemt klasseledelse

I klassen eller gruppen skiller vi videre mellom to typer klasseledelse: strategisk klasseledelse og situasjonsbestemt klasseledelse.

En dyktig lærer har et bevisst forhold til begge disse sidene av oppgaven som klassens eller gruppens leder.

Strategisk klasseledelse viser til lærerens forberedelse av en undervisnings- eller læringssituasjon. En lærer som utøver strategisk klasseledelse med utgangspunkt i kunnskap fra forskning, fra egne erfaringer og kunnskap om elevene, vil kunne legge til rette for god undervisning for alle elevene.

Situasjonsbestemt klasseledelse viser til lærerens direkte møte med elevene i undervisnings- eller læringssituasjonen. Dette møtet vil være preget av elevenes ulike forutsetninger, modningsnivå, tidligere læring og motivasjon for skolearbeidet. Den situasjonsbestemte ledelsen vil dermed handle om lærerens evne til å gripe raskt inn i de situasjonene som ofte oppstår i en undervisnings- eller læringssituasjon, på en klar og tydelig måte.

12. Kollegabasert veiledning

Lag caser ut fra egne erfaringer hendelser. Kollegene lytter og spør om læreren har prøvd ulike tiltak/kommer med erfaringsdeling og forslag/råd.